

DN Debatt

Repliker. ”Utredning om jämlig tandvård skrapar bara på kariesytan”

PUBLICERAD 2021-03-05

REPLIK DN DEBATT 1/3.

Chaim Zlotnik, Sveriges Tandläkarförbund: Risken är stor att utredningens förslag kommer att slå fel.

Vi delar inte analysen i utredningen ”När behovet får styra – ett tandvårdssystem för en mer jämlig tandhälsa” som förkortad presenterades på DN debatt.

Regeringens utredare Veronica Palm presenterade på DN Debatt utredningen om jämlig tandhälsa, i fyra utvalda punkter. Vår bedömning är att åtgärderna inte kommer att uppnå ambitionen med en jämlig tandhälsa.

1 Oförutsägbarheten kvarstår. Att alla vuxna ska erbjudas

undersökning och viss förebyggande tandvård till en fast patientavgift på 200 kronor per besök, kan låta bra för patienten. Men för alla dom som inte kvalar in till det selektiva tandvårdsstödet kommer oförutsägbarheten om vad kommande behandlingar kan kosta, att kvarstå. Utredningen beskriver inte hur tandvården ska få kostnadstäckning, det är en viktig förutsättning för att bibehålla en tandvård med hög kvalitet.

Det är även ytterst tveksamt hur 200-hundringen och övriga förslag i utredningen löser de regionala tillgänglighetsproblemen. Möjligheten till kollegialt stöd, möjlighet till fortbildning, en variation av arbetsuppgifter och förutsättningar är avgörande för att få fler tandläkare att verka i glesbygden. Fri prissättning, fri etableringsrätt och kostnadstäckning är

också avgörande komponenter för att tandläkare och tandvårdskliniker ska finnas i hela landet.

2 Centralisering är inte alltid svaret. Förslaget om ett statligt

selektivt tandvårdsstöd, innebär att ansvaret flyttas från regionerna till staten. För att kunna omhänderta personer med särskilda tandvårdsbehov krävs god kunskap och bra förutsättningar.

Om kontakt med erfarna tandläkarkollegor saknas och det är hög personalomsättning i tandvårdsteamet – kommer inte incitamenten för att verka i till exempel glesbygden att öka. Det är inte vägen för att öka kvaliteten och kontinuiteten för patienter utanför regionernas centralorter. Utan att ta i tu med de utmaningarna flyttar man endast runt ansvaret för att hantera de svåra förutsättningarna.

3 Den preventiva tandvårdens konsekvenser. Unga vuxna ska

ingå i det statliga tandvårdsstödet. Sveriges Tandläkarförbund ser inga stora problem med den åtgärden. De unga vuxna som uppnått 20 år har fostrats och präglats av den svenska tandvårdens preventiva insatser. Det gör att unga vuxna i Sverige i dag skall ha en kunskap om munhälsa som tidigare generationer inte haft.

4 Omfördelning kan innebära att uppnådda

framgångstrender slopas. Det fjärde förslaget handlar om en omfördelning av nuvarande resurser och ett statligt högkostnadsskydd i nivå med övriga hälso- och sjukvården. En stor farhåga är att förslagen kommer leda till större administrativ börda för tandläkarna utan en ökad vinst för patienterna. Nivån hos dem som hade sämst tandhälsa har höjts och förbättras det senaste decenniet.

Det sker under samma 10-årsperiod då det rapporteras att skillnaderna mellan inkomster i befolkningen ökar. Vi befarar att alltför omfattande

omstruktureringar och experimenterande inom tandvården riskerar att bryta den här positiva utvecklingen. Vår erfarenhet från varje tidigare förändring i systemet har inneburit en ökad administrativ belastning.

Vi har getts små möjligheter att delge utredningen vår kunskap och vi är bekymrade över att utredningens beskrivning av nuläget och utmaningar inte stämmer överens med våra analyser.

Utredningen borde ha utnyttjat möjligheten att bättre involverat oss för att ta del av vår samlade kunskap från aktiva tandläkare. Vi befarrar att utredningens förslag inte kommer att leda till en jämlik god tandhälsa där behoven får råda. Analysen av utmaningarna med att få fler till tandvården skrapar bara ytan vilket sannolikt kommer att leda till en ny utredning inom en snar framtid.

DN Debatt. 1 mars 2021

Chaim Zlotnik, förbundsordförande, Sveriges Tandläkarförbund